

УДК 27 : 347.441.142 (477 : 410)

DOI: <https://doi.org/10.33782/2708-4116.2025.4.384>

Едуард Кузьменко, Олег Машевський*

«100-РІЧНА УГОДА ПРО ПАРТНЕРСТВО» У ВІДНОСИНАХ МІЖ СПОЛУЧЕНИМ КОРОЛІВСТВОМ ТА УКРАЇНОЮ

Анотація: У статті проаналізовано «100-річну угоду про партнерство» між Сполученим Королівством та Україною, підписану 16 січня 2025 р. Комплексно розкрито передісторію та контекст підписання Угоди і супроводжуючої Декларації. Авторами ґрунтовно висвітлено зміст, ключові ідеї та вектори співпраці Угоди, простежено обговорення проблемних аспектів Угоди у Парламенті Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії. Окрему увагу приділено критиці Угоди з боку представників політичних та експертних кіл Сполученого Королівства. Зазначено, що на 1 липня 2025 р. Угода не була ратифікована українською та британською сторонами, проте символіка та ідеї рамкової Угоди вже активно реалізуються у сфері освіти, публічної дипломатії, військово-технічної співпраці. Підкреслюється, що важливими залишається формулювання конкретних планів, спрямованих на реалізацію положень та ідей, окреслених в Угоді та Декларації для її ефективної реалізації. Загалом «100-річна угода про партнерство» з причини своєї безпрецедентної довгостроковості та широкої рамки (9 основ Декларації) має значний потенціал для поглиблення британсько-українських відносин.

Ключові слова: 100-річна угода про партнерство, Велика Британія, Україна, британсько-українські відносини, російсько-українська війна, міжнародні відносини, зовнішня політика

*«Supporting Ukraine to defend itself from Russia's barbaric invasion
and rebuild a prosperous, sovereign future is vital
to this government's foundation of security and our Plan for Change»
Prime Minister of the United Kingdom Sir Keir Starmer¹*

Вступ. Дослідження британсько-українських відносин у першій чверті 21 ст. є важливим для з'ясування засад, логіки, причин і перспектив динаміки їхнього розвитку. Лідерство Сполученого Королівства у формуванні підтримки України, яке держава продемонструвала після початку широкомасштабної війни Росії проти України (24.02.2022), має потенціал до подальшого посилення (особливо на фоні послаблення

---

* Кузьменко Едуард Костянтинович – аспірант кафедри нової та новітньої історії зарубіжних країн історичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна); ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0207-9325>; e-mail: edukuzmenko@knu.ua

Машевський Олег Петрович – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри нової та новітньої історії зарубіжних країн історичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна); ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5251-2089>; e-mail: olegmashev@ukr.net

¹ «Підтримка України в її захисті від варварського вторгнення Росії та у відбудові успішного, суверенного майбутнього є життєво важливою для основ безпеки цього уряду та нашого Плану змін». Прем'єр-міністр Сполученого Королівства сер Кір Стармер

політичної, дипломатичної, військово-технічної та фінансової підтримки з боку США під час перших місяців другого терміну президентства Дональда Трампа). Наприклад, Сполучене Королівство вперше оголосило про скликання зустрічі у форматі Рамштайн², згодом очолило переговірний процес щодо формування «Коаліції охочих» (як перший з чотирьох кроків для мирного процесу в Україні)³ та ін.

«100-річна угода про партнерство» між Сполученим Королівством та Україною у цьому контексті, після ратифікації, має потенціал для посилення двосторонніх відносин при її практичній імплементації, тому заслуговує на окремий аналіз, проведений у даній історичній розвідці.

Науково-теоретична значимість піднятої теми полягає у детальному розгляді проблематики британсько-українських відносин, продовженні наукового дискурсу щодо двосторонніх відносин Сполученого Королівства та України, проведенні дослідження «100-річної угоди», яка не була ґрунтовно розкрита у науковій літературі.

Мета статті полягає в аналізі «100-річної угоди про партнерство» між Сполученим Королівством та Україною, контексту її укладання, сприйняття поміж британських політичних, експертних кіл, її представлення у публічній площині.

Огляд літератури. У науковій літературі проблематику британсько-українських відносин розробляють, серед інших, Андрій Грубінко⁴, Наталія Яковенко⁵, Єгор Браїлян⁶. Цікавою, у контексті дослідження, є праця Олега Машевського та Ольги Сухобокової⁷ про діяльність уряду Бориса Джонсона у питанні підтримки України.

Джейд МакГлінн активно досліджує українську проблематику, відносини Сполученого Королівства з Україною⁸. Напрацювання, дотичні до досліджуваної проблематики, має Тімоті Гартон-Еш⁹, який аналізує російсько-українську війну й інші

---

² Posaner J., McLeary P., Detsch J. UK takes on leadership of Biden-era Ukraine military aid group. *Politico*. 06.02.2025. URL: <https://surl.lu/vjyghc>

³ Starmer reveals four steps for Ukraine peace. *Channel 4*. 02.03.2025. URL: <https://surl.li/nodkkl>

⁴ Грубінко А. Велика Британія в системі європейської зовнішньої і безпекової політики (1990–2016 рр.): монографія. Тернопіль: Осадца Ю.В., 2017. 640 с.; Грубінко А. Українсько-британські відносини у 1991–2004 рр. (політичне та військово-співробітництво): дис... канд. іст. наук: 07.00.02. Тернопільський національний педагогічний ун-т ім. Володимира Гнатюка. Тернопіль, 2006. 216 с.; Грубінко А., Буглай Н. Історичний шлях українсько-британських відносин (до 30-річчя стратегічного партнерства). *Український історичний журнал*. 2022. № 1. С. 206–219. DOI: <https://doi.org/10.15407/uhj2022.01.206>

⁵ Яковенко Н. Українсько-британські дипломатичні відносини впродовж рашистської агресії. *Україна дипломатична*. 2023. Випуск XXIV. DOI: <https://doi.org/10.37837/2707-7683-2023-8>

⁶ Браїлян Є. Безпекова угода з Великою Британією: що вона змінює у підтримці України. *Радіо свобода*. 27 січня 2024. URL: <https://surl.lu/mdlgqk>

⁷ Mashevskiy O., Sukhobokova O. Political and Military Assistance of British Government of B. Johnson to Ukraine (February – September 2022). *Eminak*. 2025. № 4 (48). P. 316–329. DOI: [https://doi.org/10.33782/eminak2024.4\(48\).766](https://doi.org/10.33782/eminak2024.4(48).766)

⁸ McGlynn J. United by History: Government Appropriation of Everyday Nationalism During Vladimir Putin's Third Term. *Nationalities Papers*. 2020. Vol. 48: Special Issue 6: Special Issue on Everyday Nationalism in World Politics. P. 1069–1085. DOI: <https://doi.org/10.1017/nps.2020.20>; McGlynn J. Renewing the resistance: The UK role in the Crimea Platform. *Henry Jackson Society*. 2021. URL: <https://surl.cc/qefqoh>

⁹ Garton Ash T. Postimperial Empire. How the War in Ukraine Is Transforming Europe. *Foreign Affairs*. 2023. April, 18. URL: <https://surl.li/obybis>

процеси у Східній Європі. Більше того, активну послідовну аналітичну та наукову роботу щодо України проводять Ніколас Росс Сміт¹⁰, Ендрю Лівінгстон Вілсон¹¹, Тарас Кузьо¹² й ін.

Загалом проблематика пов'язана зі «100-річною угодою про партнерство», попри інтерес експертної та аналітичної спільноти, не була достатньо розроблена у науковому вимірі. Перш за все, потребує ґрунтовного вивчення передісторія, підготовка та контекст прийняття Угоди. Важливим є питання форми, змісту та ратифікації Угоди, тем і напрямів, які охоплює Угода. Також актуальним для дослідження є аспект сприйняття Угоди поміж політичних та експертних кіл Сполученого Королівства. Потребує розробки питання представлення та реалізації Угоди у публічній площині.

Виклад основного матеріалу. «100-річна угода про партнерство» між Сполученим Королівством Великої Британії та Північної Ірландії та українською державою була підписана 16 січня 2025 р. у Києві. Дана Угода є знаковою у контексті розвитку відносин між двома державами після виходу Сполученого Королівства із ЄС (No-Deal Brexit), 31 січня 2020 р. Зважаючи на те, що Спільна зовнішня та безпекова політика ЄС після Брекзиту не визначала та не накладала обмежень на проведення зовнішньої політики держави, консервативний уряд Бориса Джонсона у Сполученому Королівстві активізував зовнішню політику, розпочав роботу щодо підготовки підписання угод про вільну торгівлю з низкою держав (у тому числі переговори із США, Індією, країнами Латинської Америки й ін.).

8 жовтня 2020 р. у Лондоні було підписано Угоду про політичне співробітництво, вільну торгівлю і стратегічне партнерство між Сполученим Королівством Великої Британії і Північної Ірландії та Україною (складалась з 568 сторінок тексту)¹³.

Активніша позиція у зовнішньополітичних питаннях була закріплена у стратегічному документі «Глобальна Британія у розділеному світі», який був опублікований у березні 2021 р. й окреслив цілі та завдання Сполученого Королівства до 2030 р.¹⁴ (у 2023 р. була прийнята оновлена редакція документу відповідно зміненої геополітичної ситуації)¹⁵.

Окрім фактору Брекзиту, варто окреслити попередню динаміку британсько-українських відносин. Так, британсько-українські відносини, зважаючи на їхню неоднозначність і нестійкий рівень якісної співпраці з 1991 р. (що пов'язано з перехідними процесами щодо вектору розвитку української держави, часто повільністю та відсутністю політичної волі пострадянського керівництва щодо проведення реформ), вийшли на принципово новий етап тісної співпраці у військово-технічній та ін. сферах

---

¹⁰ Ross Smith N. EU-Russian Relations and the Ukraine Crisis. Cheltenham, UK: Edward Elgar Publishing, 2016. 224 p.

¹¹ Wilson A. Ukraine Crisis: What it Means for the West. Yale University Press. 2014. 248 p.

¹² Кузьо Т. Війна Путіна проти України. Революція, націоналізм і криміналітет / Пер. з англ. Андрія Павлишина. К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2018. 560 с.

¹³ Угода про політичне співробітництво, вільну торгівлю і стратегічне партнерство між Україною та Сполученим Королівством Великої Британії і Північної Ірландії. *Верховна Рада України*. 08.10.2020. Редакція від 08.02.2024. URL: <https://surli.cc/yrcmzv>

¹⁴ Global Britain in a competitive age. The Integrated Review of Security, Defence, Development and Foreign Policy. *HM Government*. 2021. March. URL: <https://surli.cc/bmyhgk>

¹⁵ Integrated Review Refresh 2023: Responding to a more contested and volatile world. *Gov.uk*. 2023. May. URL: <https://surli.cc/vitppn>

після Революції Гідності, початку гібридної війни Росії проти України (у лютому 2014 р.) та, особливо, після початку повномасштабної агресії Росії на територію України¹⁶.

Після початку російського повномасштабного вторгнення в Україну 24 лютого 2022 р. Сполучене Королівство Великої Британії і Північної Ірландії стало лідером у наданні підтримки Україні, послідовно дотримувалось усталеної політичної та комунікаційної лінії щодо підтримки України через надання широкого спектру допомоги, постійну роботу та голосування в рамках міжнародних організацій¹⁷. Програми з військової підготовки та навчань українських військових британськими офіцерами ORBITAL (з 2015 р.) та Interflex (з 2022 р.) стали важливими у підготовці українського війська до протидії російським військам спочатку у рамках гібридної війни, а згодом і в широкомасштабній війні Росії проти України. Активними залишаються програми з підтримки українських біженців, ініціативи «Homes for Ukraine», «Ukraine Sponsorship Scheme»¹⁸.

Відчутну роль в активному лобюванні та підтримці України зіграв прем'єр-міністр Сполученого Королівства Борис Джонсон (займав посаду протягом 24 липня 2019 р. – 6 вересня 2022 р.), який в очах українців уособив підтримку Сполученого Королівства. Британський уряд Сполученого Королівства в цей період став першим, хто надав Україні різні види летального, зокрема важкого, високотехнологічного озброєння, заохочуючи до цього інших світових лідерів, а Борис Джонсон став ініціатором та організатором масштабної багаторівневої допомоги Україні на міждержавному та міжнародному рівнях¹⁹. Зазначимо, що Борис Джонсон продовжив лобювати підтримку України на світовій арені також після відставки з посади прем'єр-міністра.

Варто відзначити двосторонню угоду підписану за рік до «100-річної угоди про партнерство», а саме Угоду про співробітництво у сфері безпеки між Україною та Сполученим Королівством Великої Британії і Північної Ірландії, яка була підписана 12 січня 2024 р. у Києві. Підписантами стали прем'єр-міністр Сполученого Королівства Ріші Сунак (займав посаду протягом 25 жовтня 2022 р. – 5 липня 2024 р.) та Президент України Володимир Зеленський. Ця угода закріпила безпекові гарантії з боку Сполученого Королівства щодо України (переговори тривали з 11 серпня 2023 р.). Сполучене Королівство у цьому контексті стало першою державою, яка підписала у двосторонньому форматі безпекові гарантії для України.

Ідея та переговори щодо укладення рамкової та довгострокової угоди розпочались при уряді консерваторів, відбувались постійні консультації та двосторонні домовленості щодо змісту майбутнього документу.

Перемовини щодо «100-річної угоди про партнерство» офіційно розпочав очільник Форин-Офісу Девід Камерон (займав посаду протягом 13 листопада 2023 р. – 5 липня 2024 р.) під час візиту до Києва 3 травня 2024 р. Він зазначав, що «нова угода побудує міцні

---

¹⁶ Кузьменко Е. Питання Криму в британсько-українських відносинах (лютий 2014 – лютий 2022 року). *Європейські історичні студії*. 2024. № 27. С. 54-71. DOI: <https://doi.org/10.17721/2524-048X.2024.27.5>

¹⁷ UK support to Ukraine: factsheet. *Gov.uk*. [Updated 30.05.2025]. URL: <https://surl.li/fdnysw>

¹⁸ Ukraine Sponsorship Scheme: Visa data by country, upper and lower tier local authority. *Gov.uk*. 22.05.2025. URL: <https://surl.li/uwycdc>

¹⁹ Mashevskiy O., Sukhobokova O. Political and Military Assistance of British Government of B. Johnson to Ukraine...

зв'язки між нашими країнами з усього спектру відносин: від торгівлі, безпеки та оборони до науки і технологій, освіти, культури та багато чого іншого»²⁰.

Парламентські вибори 4 липня 2024 р. змінили політичний ландшафт Сполученого Королівства, після 14-річного правління Консервативної партії до влади прийшла Лейбористська партія під лідерством Кіра Стармера, який став прем'єр-міністром. Протягом другої половини 2024 р. інтенсивність двосторонніх відносин і публічна комунікаційна лінія не була інтенсивною (про це публічно неодноразово заявляв і Президент України Володимир Зеленський²¹), проте раунди переговорів щодо підписання Угоди тривали (відповідно даних Офісу Президента України для узгодження фінального тексту Угоди було проведено 5 раундів двосторонніх переговорів²²).

16 січня 2025 р., коли Київ перебував під російською повітряною атакою, вперше з часу перемоги на виборах до Києва прибув новий прем'єр-міністр Сполученого Королівства Кір Стармер²³. Сторони виконали церемоніальну програму, відвідавши Михайлівську площу, де вшанували пам'ять загиблих захисників і захисниць України, прем'єр-міністр Сполученого Королівства зустрівся з пораненими воїнами, які проходять лікування у реабілітаційному відділенні, яке підтримує британський Червоний Хрест, і підписали «100-річну угоду про партнерство» між Сполученим Королівством та Україною²⁴.

Варто окреслити зміст і форму самої угоди. Передусім, зазначимо, що підписання довготривалих двосторонніх угод є рідкісним явищем для Сполученого Королівства. З 1892 р. Сполучене Королівство підписало більше 14 000 міжнародних угод²⁵, проте дана рамкова, довгострокова Угода, безумовно, виділяється на фоні короткострокових чи середньострокових угод/запевнень. Зазначимо, що 16 січня 2025 р. було підписано 2 тексти документів: самої «100-річної угоди про партнерство», яка має юридичні зобов'язання, та Декларації «Британсько-українська декларація про сторічне партнерство» («UK-Ukraine 100-year partnership declaration»).

Угода складається зі вступної частини та 14 статей. Мета Угоди полягає у тому, щоб формалізувати «нерозривні зв'язки між Британією та Україною» («the unbreakable bonds between the UK and Ukraine») шляхом розширення та поглиблення відносин у сфері оборони та невійськових сферах (non-military area), а також сприяння тіснішим зв'язкам між громадами (communities).

У вступній частині зазначено, що «членство в НАТО є найкращою гарантією її [України – авт.] безпеки й Сполучене Королівство рішуче підтримує незворотний шлях України до членства в НАТО», у цьому ж контексті 1–3 статті присвячені питанням безпеки й оборони (цікавою є третя стаття, яка стосується побудови партнерства у сфері морської безпеки).

²⁰ Palya S. Britain seeks 100-year partnership with Ukraine. *Online.ua*. 03.05.2024. URL: <https://surl.cc/ggqkzi>

²¹ Важливо, щоб партнери прибрали бар'єри, які заважають нам послаблювати російські позиції – звернення Президента. *Офіс Президента України*. 17.08.2024. URL: <https://surl.lt/dcwked>

²² Україна та Велика Британія провели п'ятий раунд переговорів щодо укладення двосторонньої угоди про перехід до сильнішого та глибшого партнерства. *Офіс Президента України*. 03.01.2025. URL: <https://surl.lu/qowwtj>

²³ Roley-Smith B. Starmer in Ukraine to unveil '100-year partnership' with Kyiv». *The Telegraph*. 16.01.2025. URL: <https://surl.lu/ivhqcx>

²⁴ Рейнсфорд С., Зеффман Г. Під тривогу і вибухи. Як пройшов візит прем'єра Стармера до Києва, де він підписав «угоду на 100 років». *BBC Україна*. 16.01.2025. URL: <https://surl.li/rzbets>

²⁵ UK Treaties Online (UKTO). *Foreign, Commonwealth & Development Office*. URL: <https://surl.li/zljdsr>

У 4-6 статтях передбачено посилення економічного та торговельного співробітництва; співпраці у сфері енергетики, клімату та переходу до чистої енергії; співпраці у сфері правосуддя та притягнення до відповідальності.

Передбачено також протидію іноземним інформаційним маніпуляціям і втручанням (стаття 7); зміцнення позицій держав як лідерів у галузі науки, технологій та інновацій (стаття 8); використання потенціалу соціокультурних зв'язків (стаття 9); співробітництво з питань міграції (стаття 10). Статті 11-14 охоплюють механізм конкретної реалізації даної Угоди через створення, за необхідності, інституцій та органів (стаття 11); набрання чинності; строк дії та припинення (стаття 12) і процедури внесення змін (стаття 13).

Характерним аспектом Угоди є те, що «будь-які спори щодо тлумачення або застосування цієї Угоди вирішуватимуться шляхом консультацій між Сторонами і не можуть бути передані на вирішення до будь-якого національного чи міжнародного трибуналу, суду або третьої сторони» (стаття 14). Насамкінець зазначено, що «у разі виникнення розбіжностей у тлумаченні англійський текст має переважну силу».

Угода підписана на 100 років, проте може бути припинена будь-якою зі сторін за шість місяців після надання письмового повідомлення²⁶. Важливо зазначити, що Президент України Володимир Зеленський у день підписання Угоди наголосив, що також була підписана таємна частина Угоди. Деталей про її зміст не оприлюднено²⁷.

«Британсько-українська декларація про сторічне партнерство» («UK-Ukraine 100-year partnership declaration»)²⁸ складається з 9 основ (pillars): оборона; безпека; морська сфера; економіка й торгівля; енергетика, клімат і перехід до чистої енергії; правосуддя та притягнення до відповідальності; протидія іноземним інформаційним маніпуляціям і втручанням; наука, технології та інновації; соціальна сфера, культура та спорт.

У Декларації запевняється, що сторони зобов'язуються «розвивати сфери, що сприяють євроатлантичному миру та стабільності» («well beyond the war») і зазначається, що це відбуватиметься «із фокусом на взаємосумісності України та її внеску як майбутнього союзника НАТО».

Зазначено, що Сполучене Королівство та Україна «намагатимуться реагувати на довгострокові системні загрози та виклики морській безпеці з метою відновлення свободи судноплавства». Однією з новацій цього документу є твердження, що сторони зобов'язуються сформувати партнерство у сфері морської безпеки, однією з цілей якого буде зміцнення безпеки в Чорному, Балтійському та Азовському морях²⁹. Даний аспект викликав особливо гостру та негативну реакцію з боку Російської Федерації, яка «вважає Азовське море своїм «внутрішнім морем»³⁰.

---

²⁶ One Hundred Year Partnership Agreement between the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland and Ukraine. CP 1277, laid on 24 February 2025. *Treaties. UK Parliament*. URL: <https://surl.lu/dxhfil>; Угода про сторічне партнерство між Україною та Сполученим Королівством Великої Британії і Північної Ірландії. *Офіс Президента України*. 16.01.2025. URL: <https://surl.li/axdltw>

²⁷ Zelensky: 100-year agreement with UK has a secret part. *RBC Ukraine*. 16.01.2025. URL: <https://surl.li/jqiorb>

²⁸ UK-Ukraine 100 Year Partnership Declaration. Policy paper. *Gov.uk*. 17.01.2025. URL: <https://surl.li/zvjeww>

²⁹ Boosting maritime security key part of new 100-year partnership between UK and Ukraine. *Bfbs Forces news*. 16.01.2025. URL: <https://surl.lt/mhislc>

³⁰ Goncharova O. Russia condemns 100-year partnership agreement between Ukraine and UK. *The Kyiv Independent*. 19.01.2025. URL: <https://surl.lu/woxsul>

У Декларації рекомендовано, що в разі досягнення будь-якої угоди між Україною та Російською Федерацією, уряд Сполученого Королівства має здійснити офіційний перегляд Угоди та Декларації, щоб переконатися, що вони є «доречними та сумісними з будь-яким результатом». Пропонується, щоб уряд у будь-якому разі тримав Угоду на постійному контролі, щоб забезпечити «ефективне та раціональне використання ресурсів, при цьому зважаючи на ризики для Сполученого Королівства»³¹.

Варто зазначити, що протягом січня-травня 2025 р. тривали активні обговорення та ратифікації Угоди у Палаті громад і Палаті лордів, проте на 1 липня 2025 р. «100-річна угода про партнерство» ще не ратифікована британською (як і українською) сторонами³².

У звіті Комітету міжнародних договорів Палати лордів від 16 квітня 2025 р., наприклад, попри загальне схвалення та підтримку Угоди і тексту Декларації вказано на низку проблемних моментів: 1) зобов'язання в Угоді «сформульовані дуже загально та мають декларативний характер», через що «цінність цієї Угоди полягає передусім у її символічній (сигнальній) функції»; 2) назва Угоди є «досить беззмістовною і може відволікати увагу від суті (змісту) партнерства»; 3) відсутність конкретики щодо змісту Угоди (зазначено також, що «необхідно розробити чіткий і реалістичний план дій»). Комітет також зазначив, що в самій Угоді та супровідній Декларації «недостатньо деталей», аби зрозуміти, яким чином співпраця у сфері оборони з Україною може принести користь Сполученому Королівству³³.

Окрім палат Парламенту Сполученого Королівства, питання реалізації та імплементації підіймаються на обговореннях Парламенту Шотландії. Це можна простежити під час засідання низки комітетів представницького органу (Constitution, Europe, External Affairs and Culture Committee), де часто відбуваються зустрічі з консулом України в Единбурзі Андрієм Мадзяновським. На запитання шотландського консерватора, члена Шотландського Парламенту Стефана Керра про бачення українським консулом «100-річної угоди про партнерство», останній зазначив: «Ми вражені тим, що «100-річна угода про партнерство» була підписана саме з Україною, і це є свідченням сили та міцності зв'язків між Сполученим Королівством та Україною. Це велика перевага і для нас це велика честь. Ми сподіваємося і знаємо, що ця Угода буде не просто формальністю, а свідченням нашої дружби і нашого партнерства і, врешті-решт, дозволить Україні більш впевнено дивитися у своє майбутнє»³⁴.

На урядовому сайті Сполученого Королівства вказано, що Угода ще не ратифікована, але на 1 травня 2025 р. «готова до підписання». З боку України, як зазначила Народний депутат України Олена Кондратюк під час робочої поїздки до Сполученого Королівства, Угода буде готова до ратифікації Верховною Радою України після передачі Офісом Президента України повного пакету необхідних документів³⁵.

---

³¹ UK-Ukraine 100 Year Partnership Declaration. Policy paper. Gov.uk. 17.01.2025. URL: <https://surli.cc/vkbnhw>

³² One Hundred Year Partnership Agreement between the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland and Ukraine. CP 1277, laid on 24 February 2025. *Treaties. UK Parliament*. URL: <https://surli.li/wipcma>

³³ UK-Ukraine 100-year partnership agreement: House of Lords International Agreements Committee report. *House of Lords Archives*. 16.04.2025. URL: <https://surli.li/ceuxly>

³⁴ Official Report. Constitution, Europe, External Affairs and Culture Committee 7th Meeting 2025, Session 6. 27.02.2025. *The Scottish Parliament*. P. 7-8. URL: <https://surli.lt/xvyrqz>

³⁵ Ukrainian, UK Parliaments ready to ratify Partnership Agreement between countries – Kondratiuk. *InterfaxUkraine*. 20.05.2025. URL: <https://surli.li/aqmbbl>

Оцінки даної Угоди, безперечно, відрізняються поміж британських політичних діячів та експертів, незважаючи на те, що питання підтримки України і позитивна оцінка Угоди залишаються двопартійними в Сполученому Королівстві. Більше того, навіть партія Reform UK під лідерством Найджела Фараджа, яка отримала 4 місця в Палаті громад за результатами парламентських виборів 4 липня 2024 р., публічно підтримує вступ України в НАТО та підтримку України на фоні агресії Росії³⁶.

Наприклад, консерватор лорд Ешкрофт наголошував, що репутація Сполученого Королівства як непохитного прихильника України і держави, що відіграє вагому роль у європейській безпеці не повинна на цьому закінчуватися. Угода має стати не фіналом, а початком нової фази міжнародного лідерства Сполученого Королівства. Він наголошував, що «у світі, який стає дедалі нестабільнішим, Сполучене Королівство має виступити орієнтиром надії та сили».

Лорд Ешкрофт підкреслив, що Угода, окрім підтримки в умовах триваючої війни, спрямована на підготовку України до післявоєнної відбудови й інтенсивнішої економічної співпраці з країнами Заходу. Зазначені в Угоді заходи, спрямовані на зміцнення довіри інвесторів, боротьбу з корупцією та вдосконалення механізмів вирішення спорів, у тому числі шляхом застосування англійського загального права, покликані допомогти Україні відновити українську економіку та створити умови для повернення мільйонів переміщених українців для відновлення країни³⁷.

Проте існує і критика закладених положень. Наприклад, Девід Лендсман, старший радник (Senior Advisor) у British Foreign Policy Group зауважував, що одним із потенційних ризиків британського підходу (у тому числі задекларованого) до війни в Україні є надмірна орієнтація на підхід «все або нічого» («all-or-nothing»), який передбачає винятково повну перемогу України та повернення до кордонів 2014 р. Дослідник продовжив, що за відсутності широкої внутрішньої дискусії щодо реалістичності таких цілей, існує небезпека формування хибного політичного консенсусу, що не враховує обмеженість ресурсів Сполученого Королівства та стратегічну невизначеність. У цьому контексті беззаперечний консенсус не готує до варіативних потенційних сценаріїв – лише пошук відповідей на складні та непопулярні питання дозволить посилити важливі аспекти співпраці³⁸.

Ексдипломат Форин-Офісу Ян Прауд висловлювався гостро та критично щодо Угоди, зазначивши, що включення назви «сторічна» («100-year») до назви цієї Угоди у будь-якому випадку є «юридично безглуздом», оскільки держави можуть вийти з більшості договорів у будь-який момент. Експерт охарактеризував її як «політичний трюк», спрямований на демонстрацію лідерства британського уряду на тлі послаблення підтримки України з боку США. На його думку, уряд Кіра Стармера прагнув компенсувати можливу зміну позиції Вашингтону з приходом адміністрації Дональда Трампа. Проте, така символічна дипломатія, позбавлена стійкого інституційного підґрунтя, може перетворити Угоду на «дорогий політичний тягар» для майбутніх урядів Сполученого Королівства³⁹.

---

³⁶ Trump's Brit ally Nigel Farage: Ukraine should join NATO. *Politico*. 13.02.2025. URL: <https://surli.cc/hzejib>

³⁷ Ashcroft M. The UK-Ukraine 100-Year Partnership Agreement must mark the beginning of Britain's international leadership, not its final accord. *Lord Ashcroft page*. 17.01.2025. URL: <https://surl.lu/fgxicz>

³⁸ Landsman D. Why is Britain so strongly behind Ukraine? Does it matter? *British Foreign Policy Group*. 14.02.2025. URL: <https://surl.li/urwrmp>

³⁹ Proud I. UK's '100-year partnership' with Ukraine is a meaningless political stunt. *Aljazeera*. 24.01.2025. URL: <https://surl.li/eantvf>

Думка про прийняття Угоди як символічний акт підтримки напередодні інавгурації Д. Трампа 20 січня 2025 р., також була поширеною поміж політичної еліти і в експертному середовищі, наприклад, до таких підходів схилилися сер Бернард Дженкін під час обговорень у Палаті громад, політична оглядачка Джейн Меррік і кореспондент Хлої Шаплен⁴⁰.

На разі «100-річна угода про партнерство» активно використовується у публічних заходах на символічному рівні, як певний бренд, перші кроки з її популяризації та реалізації мають характер заходів публічної дипломатії: ініціювання програми двосторонньої співпраці на рівні шкіл (100 шкіл Сполученого Королівства та України активізували двосторонню співпрацю, обміни⁴¹), реалізовано проєкт з випуску Укрпоштою марок, присвячених «100-річній угоді про партнерство»⁴². Активізувалась співпраця Британської Ради (British Council) в Україні на чолі з Колмом МакГіверном, підписано її меморандум про співпрацю з МОН України⁴³. Щорічне прийняття з нагоди Дня народження Його Величності Короля, організоване Надзвичайним та Повноважним Послом Мартіном Гаррісом, також було акцентоване на «100-річну угоду про партнерство» між Сполученим Королівством та Україною⁴⁴.

Характерна реалізація ідей, закладених в Угоді, і на найвищому політичному рівні. 23 червня 2025 р. під час візиту Президента України до Сполученого Королівства, де він зустрівся з королем Сполученого Королівства Чарльзом III і прем'єр-міністром Кіром Стармером (напередодні Саміту НАТО в Гаазі), було підписано Угоду між Сполученим Королівством та Україною щодо обміну військовими технологіями, що сприятиме збільшенню виробництва дронів в Україні та поєднає оборонну промисловість Сполученого Королівства із сучасними напрацюваннями, які розробляються безпосередньо в Україні⁴⁵. Цей акт резонує і відповідає на практиці заявленим у «100-річній угоді про партнерство» та Декларації ідеям співпраці у сфері безпеки та оборони.

Про важливість Угоди свідчить і зазначення її у «Стратегії національної безпеки: безпека британського народу в небезпечному світі», яка була опублікована 24 червня 2025 р. У Стратегії зазначено: «Так само, як ми підтримували Україну під час війни, ми залишимося відданими їй і в її прагненні до миру. Через 100-річне партнерство між Великою Британією та Україною ми створюємо основу для кращого майбутнього українського народу»⁴⁶.

---

⁴⁰ Sir Bernard Jenkin MP (Con) said that the agreement sends a message of solidarity at a time when US support for Ukraine under President Trump is uncertain. *UK Parliament*. 20.01.2025. URL: <https://surl.li/tbyrog>; Merrick J., Chaplain C. UK's 100-year deal with Ukraine "under threat from Trump". *The Ipaper*. 27.02.2025. URL: <https://surl.li/pxfjrw>

⁴¹ 100 UK and Ukrainian Schools Officially Partnered in Landmark Programme. *British Council*. 12.05.2025. URL: <https://surl.li/cc/dgrapm>

⁴² Укрпошта за ініціативи Посольства Великої Британії в Україні випустила поштові марки до 100-річчя партнерства між країнами. *Укрпошта*. 24.04.2025. URL: <https://surl.li/ndabrv>

⁴³ The British Council and the Ministry of Education and Science of Ukraine sign Memorandum of Understanding to strengthen bilateral cooperation. *Ministry of Education and Science of Ukraine*. 19.05.2025. URL: <https://surl.li/edttew>

⁴⁴ Посол Великої Британії в Україні Мартін Гарріс провів щорічне прийняття з нагоди Дня народження Його Величності Короля. *British Embassy Kyiv. Facebook*. 20.06.2025. URL: <https://surl.li/cc/pybdrh>

⁴⁵ Front line drone technology to fuel UK-Ukraine partnership. Press release. *Gov.uk*. 23.06.2025. URL: <https://surl.li/hhgphh>

⁴⁶ National Security Strategy 2025: Security for the British People in a Dangerous World (HTML). *Gov.uk*. 24.06.2025. URL: <https://surl.lu/ejvdbz>

Висновки. «100-річна угода про партнерство» між Сполученим Королівством Великої Британії і Північної Ірландії та Україною є безпрецедентною рамковою, довгостроковою угодою, яка на політичному офіційному рівні закріплює стійку позицію Сполученого Королівства як одного з ключових партнерів і лідерів у підтримці України. Поряд з її емблематичністю, прописаними в Угоді та Декларації основами (pillars) та векторами співпраці, загальними положеннями, важливими залишається формулювання конкретних планів, спрямованих на реалізацію положень та ідей, окреслених в Угоді та Декларації. За півроку після підписання Угода не була ратифікована парламентами України та Сполученого Королівства. У парламенті Сполученого Королівства, у парламенті Шотландії тривають дискусії, критичне обговорення звітів щодо ратифікації Угоди. Окрім позитивного і піднесеного сприйняття Угоди та Декларації до неї, низка дипломатів, аналітиків і парламентарів, критично налаштовані і ставлять справедливі питання щодо фактичної реалізації положень Угоди, можливостей та стану Сполученого Королівства, його економіки, виробничих і військових спроможностей, геополітичної ситуації у реалізації задекларованого. Загалом, поряд з тим, що Угода перебуває на етапі ратифікації, Сполучене Королівство та Україна вже активно продовжують втілювати вжиття нові спільні ініціативи у сфері безпеки та оборони, на рівні культури, освіти, науки та бізнесу. У цьому контексті «100-річна угода про партнерство» має високий потенціал для інтенсифікації динаміки та поглиблення відносин між Сполученим Королівством та Україною.

Eduard Kuzmenko, Oleh Mashevskiy

‘100-Year Partnership Agreement’ in Bilateral Relations Between the United Kingdom and Ukraine

Abstract: The article analyses a ‘100-Year Partnership Agreement’ between the United Kingdom and Ukraine. It focuses on the context in which the Agreement was drafted and signed, its underlying logic, and its significance from the UK’s perspective. A detailed analysis of the texts of both the Agreement and the accompanying Declaration is provided, highlighting the key ideas presented. It is noted that the signing of long-term bilateral agreements is a rare occurrence for the United Kingdom. Since 1892, the United Kingdom has signed more than 14,000 international agreements. However, this particular long-term framework agreement undoubtedly stands out against the backdrop of short- and medium-term agreements and assurances.

Furthermore, the debates and discussions on its ratification, concepts, and essence in the UK parliament are presented. It is noted that, in addition to the Houses of Parliament of the United Kingdom, issues related to the implementation and realisation are raised in discussions within the Scottish Parliament. Constructive critiques and recommendations from political and expert communities are also presented.

The first steps in popularizing and promoting a ‘100-Year Partnership Agreement’ are analyzed. The article shows that the symbolism and ideas embodied in this framework agreement are already being actively implemented in areas such as education, public diplomacy, and military-technical cooperation.

It remains important to formulate specific plans and SMART goals aimed at implementing the statements and ideas outlined in the Agreement and the Declaration for their effective realization.

The analysis demonstrates that a '100-Year Partnership Agreement', due to its unprecedented long-term nature and broad framework (encompassing 9 pillars), holds significant potential for deepening UK-Ukraine relations.

Keywords: 100-Year Partnership Agreement, UK, Ukraine, UK-Ukraine relations, Russian-Ukrainian war, international relations, foreign policy